

Českoslovenští právní historikové se v období 1960—1961 velmi intenzivně zamýšleli nad ideovou náplní své práce. Této otázce věnovali mnoho pozornosti při své denní práci i při zvláštních ideových poradách. První z nich byla uspořádána 18. ledna 1961 na thema: Současný stav a úkoly právní historie v Československu, jejíž obeslání právními historiky z celého státu i zástupci příbuzných ústavů i živá diskuse přinesly řadu cenných podnětů pro další bádání.¹ Cenným podnětem pro úvahy o úkolech právní historie jako vědní disciplíny i o jejím významu v historickém bádání byly sovětské programové články uveřejněné ve dvou nejvýznamnějších orgánech Sovětskoje gosudarstvo i pravo a Voprosy istorii.² Naši pracovníci bedlivě prostudovali oba články a při společné schůzi oddělení (Kabinetu) dějin státu a práva Ústavu státu a práva ČSAV a Katedry dějin státu a práva Právnické fakulty university Karlovy v Praze za účasti zástupců dalších institucí zevrubně prodiskutovali podněty, které sovětscí autoři přinesli i pro naši vědeckou tvorbu. Právní historikové si při obou zmíněných poradách, při všech ostatních shromážděních i při své pravidelné badatelské činnosti znovu připomněli úkoly svého vědního oboru v kulturní revoluci, vytýčili si směrnice pro další činnost vědeckou i organizační a položili kriticky přísná měřítka pro příští hodnocení své práce.

Hlavním vědeckým úkolem širokého kolektivu vědeckých pracovníků v oboru dějin státu a práva je i nadále příprava kolektivního díla Dějiny státu a práva za kapitalismu v ČSSR, které již pokročilo do stadia přípravy thesí. Několikeré porady s pracovníky ostatních oborů historických i platného práva přispěly k vyjasnění některých problémů. Užší pracovní kolektiv, připravující formulaci thesí, se rovněž několikrát sešel k pracovním schůzkám. — Práce na tomto hlavním úkolu jakož i na ostatních plánovaných tematech pokračují podle plánu.

Intenzivně se rozvíjí pedagogická činnost pracovníků vysokých škol. V současné době se pracuje na nových učebnicích, z nichž nejdůležitější a nejobsáhlejší pro obor dějin státu a práva v Československu, jejímž autorem je prof. dr. Václav Vaněček, již vyšla.³ Jde o významný přínos i pro vědecké bádání, neboť se v této objemné knize podává shrnutí dosavadních poznatků a je v ní položen i základ k úplnému systému dějin státu a práva v naší vlasti. Nová učebnice nahradila obě předcházející autorovy učebnice, totiž Malé dějiny státu a práva v Československu (1947) a Krátké dějiny státu a práva v Čes-

¹ Informaci o této poradě podáváme v tomto svazku Právněhistorických studií.

² J. P. Titov a O. J. Čistjakov, *Někotoryje voprosy istorii gosudarstva i prava SSSR*, Sovětskoje gosudarstvo i pravo 1961, č. 3, 30—39; S. F. Kečekjan, *K voprosu o roli prava v istorii*, Voprosy istorii 1961, č. 7, 21—32.

³ Václav Vaněček, *Dějiny státu a práva v Československu*, Praha 1961.

koslovensku (1955), ostatně již rozebrané.⁴ Další pedagogické pomůcky lze v brzké době očekávat.

Pracovníci oddělení (Kabinetu) dějin státu a práva v ČSSR i Katedry dějin státu a práva se pravidelně zúčastnili porad a konferencí pořádaných různými vědeckými institucemi. Zvláštní zmínky mezi nimi zasluhuje konference o vývoji Slovenska za předmnichovské republiky ve dnech 25.—27. října 1960,⁵ při které přednesli dr. Houser a dr. Urfus referát na thema Politická správa na Slovensku za předmnichovské republiky.⁶

V uplynulém období byla obhájena další kandidátská práce. Hodnost kandidáta věd získal prof. dr. Karol Rebro z Kabinetu právních věd SAV v Bratislavě na základě spisu Urbárská regulácia Marie Terézie a poddanské úpravy Jozefa II. na Slovensku.⁷ Oponentské posudky vypracovali prof. dr. Štefan Luby, člen korespondent ČSAV a dr. Ján Tibenský, CSc.⁸

I v roce 1960—1961 slibně pokračovaly mezinárodní styky. Českoslovenští právní historikové mohli především uvítat několikrát návštěvy polských vědců, kteří při různých příležitostech zavítali do Československa, obnovili osobní styky s našimi pracovníky, přičemž došlo k vzájemným informacím o vědecké práci a organizaci. Prahu navštívili profesori polských universit Leśnodorski, Kaczmarczyk, Bierzanek a Sczaniecki. Nejvýznamnější z těchto návštěv byla oficiální studijní cesta prof. dr. J. Bardacha z varšavské university, který na pozvání ČSAV navštívil Prahu a Bratislavu, v poradách s našimi pracovníky řešil otázky vzájemné spolupráce polské a československé právní historie, účastnil se diskusí a přednesl v Praze dvě přednášky: Historicko-srovnávací metoda v marxistické vědě o státu a právu a Přechod od kolektivního vlastnictví k individuálnímu ve středověkém Polsku; první přednášku opakoval i při svém pobytu v Bratislavě.⁹

Z maďarských historiků státu a práva oplatili slovenským pracovníkům jejich loňskou návštěvu prof. dr. M. Sarlós a CSc. dr. F. Pecze, který navštívil i Prahu.¹⁰

Při své studijní cestě do ČSSR vstoupila ve styk s pracovníky Kabinetu dějin státu a práva západoněmecká historička Charlotte Warnke, která konsultovala o své připravované práci o slovanských — zejména polských hospodářských dějinách.

Prof. dr. Václav Vaněček, člen-korespondent ČSAV, se zúčastnil jako československý reprezentant vědeckého zasedání v Padově ve dnech 20.—24. května 1961, při kterém byla, v navázání na podněty ze stockholmského kongresu historických věd, ustavena Mezinárodní asociace pro dějiny práva a institucí. Prof. dr. Vaněček byl zvolen členem byra nové mezinárodní organizace.¹¹

Papyrologického kongresu ve Varšavě v září 1961 se zúčastnil dr. Vojtěch Poláček, který přednesl referát o veřejné správě ve Starém Egyptě.

⁴ Protože kniha vyšla již po redakční uzávěrce našeho sborníku, přineseme recenzi o ní v příštím svazku.

⁵ *Věstník ČSAV* 70 (1961), 103—105.

⁶ *Historický časopis* 8 (1961), 275—284.

⁷ Recenzi o díle viz v *Právněhistorických studiích* 6 (1960), 270—275.

⁸ Zpráva o obhajobě v *Právním obzoru* 44 (1961), 317—318.

⁹ Zprávu o jeho studijním pobytu i obou přednáškách viz v *Právníku* 101 (1962), 153—154.

¹⁰ Zprávu o jejich pobytu přinášíme v tomto sborníku.

¹¹ Viz *Věstník ČSAV*, 70 (1961), 592—593.

Mezinárodní styky se upevňovaly i spoluprací na vědeckých úkolech mezinárodního významu. Při přípravě kolektivního díla polské vědy Slovník slovanských starožitností pokračovala spolupráce navázaná již v dřívějších letech a Kabinet dějin státu a práva i nadále plnil úlohu československého konsultačního místa. Bylo prostudováno a doplněno připomínkami 20 hesel pro třetí svazek díla. Rovněž pro mezinárodní bibliografii právní historie, kterou připravuje Institut Solvey v Bruselu, byly vypracovány bibliografické přehledy dějin státu a práva v Československu a slovanského práva. *Jiří Kejíř*